

Motion till riksdagen 2019/20:148

av **Lars Adaktusson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2018/19:156 Avtal om politisk dialog och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kuba, å andra sidan

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2018/19:156 Avtal om politisk dialog och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kuba, å andra sidan.

Bakgrund

Efter år av ansträngda relationer mellan EU och Kuba ströps relationerna helt under 2003 när den kubanska diktaturregimen fängslade ett stort antal oppositionsföreträdare och journalister. Sedan dess har kränkningarna av mänskliga rättigheter fortsatt, och samtidigt har såväl EU som USA haft ambitionen att närma sig regimen i Havanna. Som ett led i detta påbörjade Kuba under 2014 ett närmande till USA och förhandlingar med EU om ett bilateralt samarbetsavtal. Efter regeringsskiftet i USA har dock den amerikanska regeringen återinfört några av de restriktioner som avskaffades under den tidigare administrationen.

Med propositionen Avtal om politisk dialog och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kuba, å andra sidan föreslår regeringen att riksdagen godkänner avtalet mellan EU och Kuba som redan har trätt i kraft och gäller provisoriskt sedan 2017.

När det nya avtalet presenterades uttryckte EU:s höga representant för utrikes- och säkerhetspolitiken, Federica Mogherini, att EU och Kuba har påbörjat ett nytt kapitel i sina relationer. Avtalet har kommit att ersätta den gemensamma ståndpunkt som

unionen haft sedan 1996 men som kommit att spela ut sin roll i takt med att enskilda EU-medlemsstater förhandlat fram bilaterala överenskommelser med Kuba.

Utöver detta avtal har den svenska regeringen tillsammans med den kubanska regimen undertecknat en avsiktsförklaring rörande bilateralt samarbete och politisk dialog.

Utvecklingen på Kuba

De senaste åren har vissa förändringar skett i det kubanska samhället. Bland annat har det blivit lättare för kubaner att resa ut ur landet, och tillgången till internet har ökat. Att EU och dess medlemsländer tydligt visat en vilja att förbättra de diplomatiska relationerna med landet välkomnas av den kubanska regimen; det gör även det faktum att USA har öppnat en ambassad i Havanna och att såväl Ryssland som Kina har gjort stora investeringar i landet.

Trots den uttalade viljan från EU och den svenska regeringen om förbättrade relationer har den kubanska regeringen inte genomfört några reformer som skulle leda till ökade civila eller politiska rättigheter. Det är uppenbart att regimen primära intresse inte är demokratisk utveckling utan att öppna ekonomin för utländska investeringar som bidrar till ekonomisk tillväxt. Detta skulle möjliggöra för det kommunistiska partiet att behålla den ekonomiska och politiska kontrollen och samtidigt fortsätta förhindra politiska åtgärder för att få till stånd demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Som väntat har Miguel Díaz-Canel i en sluten process utsetts till landets nya president. Detta betyder formellt slutet på Castroeran, men kommunistpartiet styrs fortfarande av Raúl Castro. Det är samma parti som förbjuder alla andra politiska partier och kontrollerar landets styrande organ.

Kuba fortsätter således att vara en auktoritär enpartistat där fria och rättvisa val lyser med sin frånvaro. Landet har fortfarande inte ratificerat FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter som man skrev under 2008. Amnesty International (Report 2017/18) konstaterar att den kubanska regimen fortsätter att ägna sig åt godtyckliga arresteringar och fängslanden av människor som betraktas som oppositionella. Företrädare för regimkritiska organisationer stoppas och tillåts inte lämna landet. Trots löften om ekonomiska förändringar trakasseras egenföretagare av myndigheterna och fackföreningar är alltså förbjudna.

Det går inte att prata om utvecklingen på Kuba utan att nämna Venezuela, ett land som står på randen till politisk kollaps med en växande humanitär kris som direkt konsekvens. Det är allmänt känt att det finns starka band och utbyten på flera områden mellan de två socialistiska diktaturerna i Latinamerika. Det gäller inte bara ekonomiska utbyten utan även exempelvis utbildningen av underrättelsetjänsten och militären. Med hjälp av kubanska militära rådgivare kunde Venezuela under Hugo Chávez utforma underrättelsetjänsten DGCIM som sedan dess spionerar på sina egna väpnade styrkor och slår ned mot oliktankande och hot mot regimen. Underrättelsetjänsten anklagas från flera håll för övergrepp, däribland tortyr.

I regeringens proposition beskrivs Venezuela mycket riktigt som Kubas viktigaste bundsförvant. Men det är häpnadsväckande att inget nämns om Kubas roll och ansvar i den katastrof som just nu utspelar sig i Venezuela. Inte heller ställer avtalet något krav på Kubas agerande i den politiska och humanitära kris som utspelar sig i Venezuela.

Kristdemokraternas skäl till att avslå propositionen

Kristdemokraterna har varit tydliga redan början av dialogen med Kuba; det samarbetsavtal som slutits mellan EU och Kuba, vilket provisoriskt trädde i kraft under hösten 2017, ställer inte tillräckliga krav på den kubanska diktaturen vad gäller reformer och mänskliga rättigheter.

Avtalet består av tre delar som handlar om politisk dialog, utvecklingsbistånd och handel. Kristdemokraterna välkomnar steg som tas för att stärka dialogen mellan Kuba och EU, samt initiativ för att öka respekten för mänskliga rättigheter och ett oberoende civilsamhälle. Men dessa steg får inte tas inom ramen för regimen definition av vare sig mänskliga rättigheter eller civilsamhälle. Enligt regimen är de organisationer som arbetar för ökad frihet, minskat förtryck och respekt för de mänskliga rättigheterna – så som de definieras av FN – inte tillåtna. Organisationernas ledare fängslas, familjer trakasseras och medlemmar hindras fortfarande från att röra sig fritt.

Den officiella bilden av Kuba är att landet nu öppnar sig mot omvärlden och att regimen är mottaglig för förändringar i demokratisk riktning. Detta är en bild som legat i den kubanska regimen intresse att förmedla och som vissa politiska grupper i Europa har valt att sprida. Tyvärr måste det konstateras att verkligheten är annorlunda; utvecklingen när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter går inte i rätt riktning:

- Den politiska oppositionen på Kuba har inte bjudits in för att delta i utformandet av avtalet.
- Så sent som den 26 november 2017 hölls kommunval på Kuba, vilket räknades som startskottet för den process som kommer att ersätta Raúl Castro vid makten. All form av opposition förbjöds i valet och Kuba fortsätter att vara en enpartistat, där inga fria och rättvisa val har hållits i modern tid.
- Kubanska organisationer vittnar fortfarande om godtyckliga arresteringar och fängslanden av människor som samlas för att bilda opinion i olika frågor. Personer från regimkritiska organisationer stoppas och tillåts inte att lämna landet.

I början av januari 2018 besökte EU:s höga representant Federica Mogherini Havanna. Trots att målsättningen var att främja ömsesidig dialog blev det uppenbart att EU och Kuba inte har samma åsikt om vad öppenhet och dialog betyder, detta trots gällande samarbets- och handelsprojekt mellan EU och Kuba, projekt som inte i något avseende lett till ökad respekt för mänskliga rättigheter.

Det är Kristdemokraternas förhoppning att politiska förändringar på Kuba och en förbättrad ekonomisk utveckling ska komma den kubanska befolkningen till godo samt att detta ska leda till politiska reformer. Tyvärr finns inget i EU–Kuba-avtalet som garanterar detta. EU och Sverige riskerar i stället att bidra till att hålla en regim under armarna som kväser all opposition och förtrycker sin egen befolkning.

Att normalisera relationer med diktaturstater är komplicerat. Processer av det slaget måste innehålla tydliga krav på reformer och respekt för mänskliga rättigheter. Så är inte fallet när det gäller Kuba. Av det skälet avslår Kristdemokraterna regeringens proposition.

Lars Adaktusson (KD)

Robert Halef (KD)

Désirée Pethrus (KD)

Andreas Carlson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)